



UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

Punct de vedere

cu privire la nominalizarea Uniunii Naționale a Barourilor din România ca „autoritate competentă” în domeniul de aplicare al Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum

În urma examinării Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum (Directiva SAL în materie de consum) și a Ordonanței Guvernului nr. 38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți (Ordonanța SAL), prin care această directivă a fost transpusă în dreptul intern, am constatat următoarele:

Cu privire la Directiva SAL în materie de consum:

1. Directiva SAL în materie de consum urmărește „asigurarea accesului la căi simple, eficiente, rapide și necostisitoare de soluționare a litigiilor la nivel național și transfrontalier care apar în temeiul contractelor de vânzare sau de prestare de servicii” încheiate între comercianți și consumatori (par. 4 din preambul), pentru toate litigiile reglementate de directivă, respectiv reclamațiile prezentate de consumatori împotriva comercianților (par. 16 din preambul), prin intermediul entităților existente și a celor nou-constituite de soluționare a litigiilor, care funcționează corespunzător și care respectă cerințele de calitate stabilite prin directivă (par. 15 din preambul), în special cele privind independența și integritatea (par. 32 din preambul), dar și cele privind expertiza, accesibilitatea și transparența.

2. Directiva nu obligă „statele membre să creeze o entitate SAL specifică pentru fiecare sector de comerț cu amănuntul”, respectiv pentru fiecare sector al activității economice, dar, „pentru a asigura o acoperire sectorială (...) completă și accesul deplin la SAL”, statele membre au posibilitatea de a prevedea crearea unei „entități SAL complementare care să se ocupe de litigiile pentru a căror soluționare nu este competentă nicio entitate SAL specifică” (par. 24 din preambul).

3. Procedurile SAL reglementate de statele membre pot fi „proceduri în care entitatea SAL aduce părțile împreună cu scopul de a facilita o soluție amiabilă” sau „proceduri în care entitatea SAL propune o soluție sau proceduri în care entitatea SAL impune o soluție” (par. 21 din preambul), fără ca părțile să fie împiedicate „să inițieze procedurile judiciare în legătură cu litigiul respectiv” (par. 45 din preambul).



UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

4. Directiva permite statelor membre „să mențină sau să introducă legislație privind procedurile de soluționare extrajudiciară a litigiilor contractuale în materie de consum care să fie conformă cu cerințele prevăzute” în directivă (par. 25 din preambul). Directiva permite organizațiilor profesionale să finanțeze entități SAL (par. 46 din preambul).

5. Dispozițiile Directivei SAL concretizează aceste principii din preambul prin reguli corespunzătoare, care au fost transpuse în dreptul intern prin Ordonanța SAL.

Cu privire la Ordonanța SAL:

6. Ordonanța SAL prevede că, în România, entitățile SAL „pot funcționa exclusiv în cadrul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, în cadrul unei autorități publice centrale sau a unei autorități administrative autonome cu responsabilități în domeniul protecției consumatorilor” (art. 3 alin. 1 lit. h). Singura entitate SAL sectorială nominalizată de Ordonanța SAL este Centrul de soluționare alternativă a litigiilor în domeniul bancar (CSALB). Evaluarea înființării entităților SAL se realizează de către autoritatea competentă (art. 17), care este Ministerul Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri (art. 3 alin. 1 lit. i).

7. Ordonanța SAL reglementează accesul la entitățile SAL și la procedurile SAL (art. 5), condițiile de expertiză, independență și imparțialitate care trebuie să fie îndeplinite de persoanele responsabile din cadrul entităților SAL (art. 6), cerințele de transparență care trebuie să fie îndeplinite de entitățile SAL (art. 7), condițiile de eficacitate (art. 8) și de corectitudine (art. 9) ale procedurilor SAL, mecanismele SAL constând în propunerea unei soluții (art. 11) și în impunerea unei soluții (art. 12), rezultatul procedurilor SAL (art. 13), caracterul liber al opțiunii pentru procedurile SAL (art. 14), regulile proprii de procedură ale entităților SAL (art. 15), efectul procedurilor SAL asupra termenelor de decădere și de prescripție (art. 16), înființarea entităților SAL (art. 17), informațiile care trebuie să fie notificate autorității competente de către organismele care intenționează să fie entități SAL (art. 18), înființarea structurii responsabile cu derularea procedurilor SAL în cadrul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (art. 19).

8. Întrucât, așa cum am arătat, nu există obligația de a institui o entitate SAL pentru fiecare sector de activitate economică, Ordonanța SAL prevede că, „în cazul în care autoritățile publice centrale sau autoritățile administrative autonome, ce au responsabilități pentru anumite sectoare de activitate, nu înființează entități SAL până la data de 30 noiembrie



UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

2015, entitatea SAL din cadrul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor poate avea și rol de autoritate complementară” (art. 20). În această situație, entitatea SAL poate solicita un punct de vedere consultativ al respectivelor autorități cu privire la litigiile ce intră în domeniul de activitate al acestora.

Cu privire la constituirea unei entități SAL în cadrul Uniunii Naționale a Barourilor din România

9. Cu titlu liminar, trebuie precizat că nu se pune problema ca Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) să fie desemnată în calitate de „autoritate competentă” (în sensul art. 18 din Directiva SAL și al art. 3 alin. 1 lit. i din Ordonanța SAL), așa cum a fost formulată propunerea de către Baroul Ilfov. Autoritatea competentă evaluează și monitorizează funcționarea entităților SAL, România desemnând Ministerul Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri ca autoritate competentă în materie (art. 30 din Ordonanța SAL).

10. În schimb, se pune problema înființării în cadrul UNBR a unei entități sectoriale SAL care să ofere proceduri SAL cu privire la litigiile naționale sau transfrontaliere (în sensul art. 3 alin. 1 lit. e și f din Ordonanța SAL) privind contractele dintre avocați (comercianți – persoane care acționează în cadrul activității lor profesionale, în sensul art. 3 alin. 1 lit. b din Ordonanța SAL) și acei clienți ai lor care au calitatea de consumatori (în sensul art. 3 alin. 1 lit. a din Ordonanța SAL), contracte care au natura unor contracte de prestări de servicii (în sensul art. 3 alin. 1 lit. d din Ordonanța SAL).

11. Enumerând autoritățile în cadrul cărora pot fi înființate entități SAL, Ordonanța SAL face distincție între autoritățile publice centrale și autoritățile administrative autonome cu responsabilități în domeniul protecției consumatorilor (art. 3 alin. 1 lit. h din Ordonanța SAL). UNBR nu reprezintă o autoritate administrativă autonomă cu responsabilități în domeniul protecției consumatorilor, în absența conferirii prin lege a unor astfel de atribuții în sarcina sa. Însă, în măsura în care UNBR ar fi calificată drept autoritate publică centrală (în sensul de persoană juridică autorizată să presteze un serviciu public, conform art. 2 alin. 1 lit. b teza a II-a din Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, căreia i se recunoaște și atributul de autoritate centrală), ar exista posibilitatea înființării în cadrul UNBR a unei entități sectoriale SAL cu competență asupra litigiilor dintre avocați și clienții lor consumatori.



UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

12. Constituirea unei entități SAL în cadrul UNBR implică, între altele, evaluarea entității SAL de către autoritatea competentă (în sensul art. 17 din Ordonanța SAL), elaborarea de reguli proprii de procedură ale entității SAL (în sensul art. 15 din Ordonanța SAL), notificarea de informații către autoritatea competentă (în sensul art. 18 din Ordonanța SAL), desemnarea din cadrul entității SAL a persoanelor responsabile cu soluționarea litigiilor (în sensul art. 6 din Ordonanța SAL). Nu dezvoltăm toate aceste chestiuni, care sunt reglementate detaliat de Ordonanța SAL.

13. Înființarea unei entități SAL în cadrul UNBR implică transmiterea prealabilă de către UNBR către autoritatea competentă a informațiilor prevăzute de lege (art. 18): a) numele, coordonatele și site-ul internet; b) informații privind structura și finanțarea, inclusiv informații privind persoanele fizice responsabile de soluționarea litigiilor, remunerarea și mandatul acestora; c) regulile de procedură; d) comisioanele; e) durata medie a procedurilor de soluționare a litigiilor; f) limba în care pot fi prezentate reclamații și în care se poate desfășura procedura de soluționare a litigiilor; g) o declarație privind tipurile de litigii vizate de procedura de soluționare a litigiilor; h) motivele pentru care entitatea de soluționare a litigiilor poate refuza să instrumenteze un anumit litigiu; i) o declarație motivată pe propria răspundere care să ateste dacă entitatea respectă condițiile de înființare și funcționare ale unei entități SAL și dacă este conformă cu cerințele de calitate. Autoritatea competentă poate solicita documente sau clarificări suplimentare în termen de 15 zile calendaristice de la data primirii notificării ori a ultimelor documente depus, pe care solicitantul trebuie să le transmită în termen de 15 zile calendaristice. Autoritatea competentă comunică rezultatul evaluării autorității solicitante în termen de 30 de zile calendaristice de la data primirii ultimului document ori a ultimelor clarificări solicitate. După primirea rezultatului evaluării, autoritatea solicitantă înființează entitatea SAL.

14. Înființarea unei entități SAL în cadrul UNBR poate pune probleme de modificare și completare a Legii nr. 51/1995 privind profesia de avocat și a Statutului profesiei de avocat cu prevederi privind constituirea și funcționarea acestei entități. Menționăm că, spre exemplu, înființarea Entității de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul financiar non-bancar (SAL-FIN), ca entitate SAL în cadrul Autorității de Supraveghere Financiară (ASF), a fost realizată fără modificarea sau completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, dar cu emiterea de către ASF a unui regulament de organizare și funcționare publicat în Monitorul Oficial.

15. De asemenea, înființarea unei entități SAL în cadrul UNBR poate pune probleme de compatibilizare între procedura SAL și procedura de soluționare a contestațiilor și a



UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

reclamațiilor privind onorariile aferente contractului de asistență juridică (prevăzută de art. 32 din Legea nr. 51/1995 și art. 132 din Statutul profesiei de avocat). În condițiile în care această procedură se desfășoară la nivelul baroului (incluzând decizia decanului baroului și hotărârea consiliului baroului), în măsura în care în cadrul UNBR este înființată o entitate SAL, se va impune corelarea procedurii de soluționare a litigiilor privind onorariile cu procedura de soluționare a litigiilor privind alte probleme de încheiere, validitate și executare a contractelor de asistență juridică.

16. Totodată, înființarea unei entități SAL în cadrul UNBR poate pune probleme de compatibilizare între procedura SAL și procedura disciplinară (prevăzută de art. 86-90 din Legea nr. 51/1995 și art. 265-287 din Statutul profesiei de avocat). În măsura în care abaterea disciplinară constituie cauza litigiului dintre avocat și clientul său consumator cu privire la contractul de asistență juridică, se va impune corelarea procedurii disciplinare cu procedura de soluționare a litigiilor privind contractele de asistență juridică.